

Оцінка та особливості використання бальнеологічних ресурсів України у сучасних умовах

Оксана Козійчук

*к.пед.н., доцент кафедри туризму,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: Koziiichuk@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-8820-5208*

Поліна Близнюк

*студентка кафедри туризму,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: BlyzniukPA@krok.edu.ua*

Сьогодні акцентуємо увагу на розвиток лікувально-оздоровчого та медичного туризму в Україні як на перспективну галузь бізнесу, зростання добробуту та зміцнення здоров'я громадян в умовах війни. Разом з тим, бальнеологічні ресурси є основою для розвитку лікувально-оздоровчого туризму, і є основою для розвитку медичного туризму та транскордонного співробітництва України та країн Європи.

В умовах сьогодення існує послідовна зміна стереотипів рекреаційної діяльності (поведінки рекреантів). Вивчення зміни стереотипів поведінки рекреантів і відповідних їм фізичних середовищ відпочинку дає можливість управляти рекреаційно-туристичними ресурсами та конструювати їх за заданим критерієм, враховуючи рекреаційну суцесію, термін введений американськими дослідниками Ч. Шонтцем і П. Дорфманом (1977), які вивчали вплив «фабрики відпочинку» – «Біг Скай» на довкілля у каньйоні Галантин (США, штат Монтана).

На території України сформовано рекреаційне господарство - міжгалузевий комплекс (макрокомплекс), який складається із кількох спеціалізованих (галузевих) рекреаційних підкомплексів. Багаторівнева ієрархічна структура рекреаційної діяльності дозволяє розглядати її і на мікрорівні – як види діяльності населення та приватних господарств. Функціональна систематика рекреаційної діяльності передбачає базовий рівень – найдрібніші види рекреаційного обслуговування (діяльність окремих фірм і працівників) [1].

У контексті вищезазначеного, представимо функціональну систему санаторно-курортного господарства України в регіонально-ресурсному аспекті. Використання бальнеологічних ресурсів здійснюється через систему санаторно-курортного лікування.

Бальнеологічні ресурси застосовують у форматі [2]: питного лікування (внутрішнє споживання мінеральної води); ванн (з мінеральною водою, ропою, грязями); аплікацій і тампонів (особливо грязьові процедури); інгаляцій (для дихальних шляхів); озокерито- та парафінотерапії (теплові процедури); фізіотерапевтичних процедур у поєднанні з бальнеотерапією.

Загалом розвиток туристично-рекреаційної сфери України на основі бальнеологічних ресурсів має виражені регіональні особливості. Серед основних

туристично-рекреаційних регіонів з великою концентрацією бальнеологічних ресурсів можна виділити Карпатський регіон, до якого входять Львівська, Чернівецька, Закарпатська та Івано-Франківська області України. Карпатський регіон володіє потужним природно-рекреаційним потенціалом мінеральних лікувальних вод, що поширені на Закарпатті, в Чернівецькій області, на Львівщині, в гірських і перед гірських районах Івано-Франківської області. До цінних мінеральних вод регіону відносяться сульфідні води. Натомість (51 % половина) джерел і свердловин знаходиться у Закарпатській області, у Львівській 26 %, Івано-Франківській – 13 %, Чернівецькій – 10 % [3].

Позиціонуємо українські курорти, що спеціалізуються на бальнеотерапії [3]:

- Трускавець — славиться водою «Нафтуса», корисною для нирок і сечостатевої системи.
- Моршин — відомий водами лікуванням шлунково-кишкових захворювань.
- Східниця — має унікальні джерела вод з різним хімічним складом на малій площі.
- Хмільник — радонові води, ефективні при захворюваннях суглобів, нервової системи.
- Куяльник (Одеса) — мінеральна вода, ефективна при неврологічних захворюваннях; лікувальні грязі та ропа для лікування шкірних і ревматичних захворювань.

У контексті вищезазначеного, українські курорти можуть перетворитися на центри природного детоксу, психологічного розвантаження та профілактики, поєднуючи мінеральні води, грязі, кліматотерапію. Незаперечно, використання бальнеологічних ресурсів для розвитку лікувально-оздоровчого туризму є одним із найбільш перспективних напрямів у системі національного розвитку сфери туризму та рекреації. Проте, реальна ситуація у цій галузі в Україні характеризується як складна, неоднозначна й такою, що потребує комплексної перебудови і орієнтації на сучасні тренди розвитку сфери туризму та рекреації.

Позиціонуємо сучасні тренди розвитку сфери туризму та рекреації:

- Зростання попиту на SPA-комплекси, wellness-туризм та природні методи оздоровлення.
- Поява приватних ініціатив з використанням ліцензованих джерел.
- Функціональна трансформація санаторіїв у центри реабілітації для військових, вимушено-переселених осіб.
- Розвиток SPA, wellness і екологічного туризму.

Аналіз ролі бальнеологічної складової у сучасному курортно-санаторному господарстві України відкриває нові горизонти для інновацій та розвитку бізнесу, а зазначені тренди пропонують революційні зміни в підходах до управління рекреаційно-туристичним потенціалом, комерційної діяльності та стратегії розвитку галузі туризму та рекреації.

Ключові слова: бальнеологічні ресурси, лікувально-оздоровчий туризм, курорти.

Список використаних джерел

1. Терміни з туризму та рекреації. URL: http://www.lgtinfo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=170&Itemid=144&lang
2. Кравець О. М., Рябев А.А. Курортологія : підручник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Х. : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 167 с.
3. Монастирський В.Р. Природні ресурси і рекреаційні комплекси світу : навч. посібник. ННБК "АТБ". Львів. 2022. 200 с.